AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

HATAY
18-20 EKİM 2019

AKDENİZ
2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KONGRE TAKVİMİ

Özetlerin gönderileceği son tarih: 8 Ekim 2019
Tam metinlerin gönderileceği son tarih: 18 Ekim 2019
Kongre kitabı yayın tarihi: 8 Kasım 2019

Ayrıntılı Bilgi İçin: www.akdenizkongresi.org

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

EDİTÖRLER:

DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY
AMANEH MANAFİDİZAJİ

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

AKDENİZ ZİRVESİ
2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

18-20 EKİM 2019
HATAY

EDİTÖRLER:

DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY
AMANEH MANAFİDİZAJİ

UBAK YAYINEVİ ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

cumhuriyetkonresi@gmail.com

www.ubak.org.tr https://www.cumhuriyetkongre.org/

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.
UBAK Publications – 2019 ©

Yayın Tarihi :10 .11.2019
ISBN: 978-605-80174-0-5

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

AKDENİZ ZİRVESİ
2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

18-20 EKİM 2019
HATAY

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Yeliz Çakır Sahilli
Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr. Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: USE Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Journal Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Infad Journal Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayinevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

Associate Professor, Natela Phartenadze -Gürcistan
Amaneh Manafidizaji - İran
Khorram Manafidizaji - İran
Assistant Professor Muhammad Ali Khand- Pakistan
Tamar Beridze - Gürcistan
Dr. David Iván Pérez Rosas - Meksika
Prof. Dr. José G.Vargas Hernández Meksika
Ж.Ғ.М., Аға Оқытушы Садыкова Дамежан Адилхановна- Kazakistan
Феруза Қурбоновақ - Özbekistan
Azat Toktonaliev - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Musa Mursaquliyev - Azerbaycan

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARSÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ METİNLERİ	
Melek ÇUBUKCU	
İSLAMİ DÖNEME AİT UYGUR HARFLİ BİR ESER OLAN "BAHTİYARNAME"DE "H" YAZIMI	1
Abdullah HARMANCI	
CAHİT ZARİFOĞLU ŞİİRİNDE DİL SAPMALARI	28
B. Tahir TAHİROĞLU	
OĞUZ ATAY'IN SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE NİCELİKSEL BİR İNCELEME	40
B. Tahir TAHİROĞLU	
SÖZCÜK GÖMME YÖNTEMİ AÇISINDAN TÜRKÇE SÖZLÜK'ÜN TANIMLARI	54
Figen GİRGİN	
DİEGO VELAZQUEZ'İN PAPA X. İNNOCENTİUS'UN PORTRESİ ADLI ESERİ BAĞLAMINDA SANATTA YİNELEME	62
Gül SAKARYA	
MÜZİK EĞİTİMİNDE BİLİŞÖTESİ FARKINDALIK STRATEJİLERİ VE ÖĞRETİMİ	63
Fatoş KARADAĞ	
TUVACADA ALGI FİİLLERİ	64
Ayhan KARAKAŞ	
GÜNEY AZERBAYCAN HALK HEKİMLİĞİ UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER	65
Ayhan KARAKAŞ	
ÂŞIK MANSUR EKMEKÇİ'NİN ŞİİRLERİNDE DİNİ-TASAVVUFİ UNSURLAR	69
Феруза ҚУРБОНОВАҚ	
ИСАЖОН СУЛТОН ҲИКОЯЛАРИДА ТИЛВА БАДИИЯТ МАСАЛАЛАРИ	77
Türker ELİTAŞ	
NETNOGRAFİK BİR BAKIŞ AÇISIYLA SOSYAL MEDYADA SANAL TOPLULUKLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME: TARAFTAR TOPLULUKLARI VE SOSYAL MEDYA KULLANMA BİÇİMLERİ	78
Nilgün TATAR & Meral ŞEKER	
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM VE BİLİŞİM AĞININ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	95
Nilgün TATAR & Meral ŞEKER	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROBLEM ÇÖZME SÜRECİNDE KULLANDIKLARI BİLİŞSEL VE ÜST BİLİŞSEL BECERİLER	101
Akın KARAKUYU& Ahmet UYAR	
ÖĞRETMENLERİN MESLEKLERİNE YÖNELİK İŞ DOYUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE BAZI DEĞİŞKENLERCE İNCELENMESİ	107
Ahmet UYAR & Akın KARAKUYU	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	115
Meral ŞEKER & Nilgün TATAR	
SELF-REGULATED LEARNING STRATEGIES AND THE IMPLICATIONS ON INSTRUCTIONAL PLANNING	122

İSLAMİ DÖNEME AİT UYGUR HARFLİ BİR ESER OLAN "BAHTİYARNAME"DE "H" YAZIMI

Arş. Gör. Dr. Melek ÇUBUKCU

Çukurova Üniversitesi

ÖZET

Eser, İslami Döneme ait Çağatayca mensur bir eserdir. H.60I /M.1204 Semerkand'da yazılan Lematü's- Sirac adlı Farsça aslından Doğu Türkçesine Bahtiyar-nâme adı ile çevrilen eserin; Oxford, Bodlein Kütüphanesi, Huntington No: 598'de kayıtlı olan yazması, H.838 / M. 1435'te Yezd şehrinde Mansur Bahşı tarafından Uygur harfleri ile istinsah edilmiştir. 148 yapraklık yazmanın her sayfasında 15 satır bulunmaktadır. 1827 den beri gerçek hüviyetiyle bilinmesine ve buradan metinler neşredilmiş olmasına rağmen, yazma bugüne kadar bütünüyle yayınlanmamıştır. Reşit Rahmeti Arat'ın, yazmanın tümünü içine alan transkripsiyon çalışması da yazma halinde kalmıştır.

Arap alfabesinde yazımda kolayca ayırt edebildiğimiz "h, ḥ ,ḫ" nin yazımı Uygur harfli metinlerde bir tutarlılık göstermez; zira bu harflerin karşılığı Uygur alfabesinde yoktur. Bundan dolayı, harflerin ses değerini verebilmek için müstensihlerin çok çeşitli yollara başvurduğu görülür. Bu yollardan biri de Arap harfli işaretlerden faydalanmaktır.

"Bahtiyarname" yazmasının içinde bulunan "Rızvan Şah ile Ruh-Afza Hikayesi", müstakil bir eser olması dolayısıyla, çalışmamızda bu eseri barındıran 34 yaprak haricindeki kısımlar incelenmiştir. Eserin tamamında "h, ḥ ,ḫ" içeren her kelimenin yazımı; harflerin sesletimi bakımından incelenmiş, söz başı, söz içi ve söz sonu olarak sınıflandırılmış ve bu harflerin yazımına ilişkin sayısal bilgi verilmiştir.Alıntı kelimelerde yer alan bu harflerin yazımı, Türkiye Türkçesi ve Çağdaş Türk Lehçelerinden bazılarıyla da karşılaştırılmış, yazımın fonetik değerleri vermesi bakımından birtakım sonuçlar çıkarılmaya çalışılmış, Tarihi lehçeler ile Çağdaş Türk Lehçeleri arasındaki bağlantı açıklanmıştır. Ayrıca bu çalışma İslami Döneme ait Uygur harfli metinlerin, transkripsiyon metinleri olarak kullanılıp kullanılmayacağı hususunda bize bilgi vermiş; yazımın telaffuzu göstermesi bakımından Uygur alfabesinin, Arap alfabesine göre kolaylık sağlayıp sağlamadığı hususunu da aydınlatmamıza yardımcı olmuştur.

HAYAT
18-20 EKİM 2019

Anahtar Kelimeler : İslami Dönem, Uygur alfabesi, yazım.

İŞARETLER LİSTESİ

h1 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
h2 : Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
h3 : Altında ◦ işareti bulunan, yazıda gösterilmeyen /h/
h4 : Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında ئ ile gösterilen /h/
h5: Uygur yazımında ئ ile gösterilen /h/
ḥ1 : Uygur yazımında ي ile gösterilen /ḥ/
ḥ2 : Uygur yazımında ئ ile gösterilen /ḥ/
ḥ3 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
ḥ4 : Altında ⊂ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
ḥ5 : Altında ⊂ işareti bulunan, Uygur yazımında ئ ile gösterilen /ḥ/

ḥ6: Altında ه işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen /ḥ/

ḥ7 : Altında ح işareti bulunan, Uygur yazımında gösterilmeyen /ḥ/

ḫ1 : Uygur yazımında ۆ ile gösterilen /ḫ/

ḫ2 : Altında خ işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen /ḫ/

ḫ3 : Altında ح işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ ile gösterilen /ḫ/

ḫ4 : Altındaح işareti bulunan, Uygur yazımında gösterilmeyen /ḫ/

ḫ5 : Altında ه işareti bulunan , Uygur yazımında gösterilmeyen /ḫ/

ḫ6 : Altındaح işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/

ḫ7 : Altında ع işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/

ḫ8 : Altında ه işareti bulunan , Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/

GİRİŞ

Yazımın fonetik değerleri vermesi açısından Uygur harflerinin Arap harfli metinlere göre daha elverişli olduğu kanaatinden yola çıkarak, Arap alfabesinde görülen fakat Uygur alfabesinde karşılığı olmayan bazı harflerin yazımda nasıl işaretlendiği, bize pek çok konuda fikir vermesi açısından ehemmiyet arz eder. Bu harflerden olan "h", "ḥ" ve "ḫ" yazımı da bu açıdan önemlidir. İslami döneme ait Uygur harfli metinler de yine bu konuya ışık tutması açısından, üzerinde çalışılması gereken önemli metinlerdir. Çünkü bu dönemde hem İslamiyetin etkisiyle dilimize giren Arapça ve Farsça kelime oranında artış olmuş; hem de Arap harfli yazım geleneği yerine Uygur harflleriyle eserler verilmiştir. Arap harfli yazımdan dolayı geleneksel imlasıyla tanıdığımız kelimelerin başka hangi şekillerde yazıldığı ve bu yazımın o dönemdeki telaffuz şekillerini yansıtıp yansıtmadığı konusu merak uyandırmaktadır.

Bu konu ile ilgili çalışmalar yapılmış olup, sınırlı kalmıştır. İncelemek istediğimiz konunun kavram alanını tespit edebilmek açısından kaynaklarda yazım veya imla ile ilgili tanımlarına değinmekte fayda vardır. Ansiklopedilerden bazılarında verilen tanımlardan bir kısmı, geleneksel yazım (imla) tanımlarına göre dikkat çekicidir.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ne baktığımızda imla ile ilgili şu tanımın verildiği görülür:

"İmlâ : (Yazım, Fr. Orthographie). Bir dilin belli kurallara göre yazıya geçirilmesi. Bir dildeki sesleri karşılayan işaretler topluluğu olan alfabenin , dilin yapısına uygunluğu nisbetinde bir imlâ ortaya çıkar. Bunun için de bir dildeki bütün sesleri yazabilecek, onları karşılayabilecek işaretlerin çok iyi seçilmesi gerekir.

Dillerin imlâsı uzun süren denemeler ve değişiklikler sonunda kararlı bir biçim kazanır ve bu kararlılığın devamı o dili kullanan milletlerin kültür hayatını etkiler. Sık sık imla değiştiren milletler, kültür kopukluğuna uğrarlar.

Fonetik İmlâ: Nasıl konuşuluyorsa , kelimeler nasıl telaffuz ediliyorsa öyle yazma. Okuma ve yazmayı kolaylaştıracağı söylenen bu imlanın, kimin hangi bölgenin konuşması esas alınarak hazırlanacağı sorusuna cevap bulunamamıştır.

Şekli İmlâ: Kelimelerin ilk, asli şekillerini yazma. Bölgelerdeki farklılığı kaldıracağı ileri sürülen bu görüş de dildeki gelişmeyi bir yana atmış görünmektedir. Konuşma dili, zamanla kelimelerin ilk şekillerinden uzaklaşmakta, bazı sesleri kaybetmekte, bazı yeni sesleri almaktadır. Bu durumda gelişme ve değişmeye müsait olarak fonetik imlayla birlikte gramer kurallarını ve kelimelerin doğru şekillerini öngören bir imlanın kabülü en uygun imla şeklinde yorumlanmıştır.

Fonetik bir dil olan Türkçenin imlası, fonetik ve şekli imla özelliklerini korurken, komşu dillerin ve kültürlerin tesiriyle kendi yapısının dışına taştığı, tutarsız hale geldiği de olmuştur" (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, 1981, 4 ,378).

Uygur harflerinin yazım özellikleri ile ilgili çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmalardan bazılarına konumuz gereği değinmekte fayda vardır. **Özlem Yiğitoğlu** "Uygur Harfli Kutadgu Bilig'de "h"nin Gösterimi" başlıklı çalışmasında şu noktalara değinmiştir:

"Kutadgu Bilig'de geçen alıntı sözcüklerin Herat nüshasındaki imlasından genel olarak söz etmek gerekirse, bu nüshadaki Arapça-Farsça sözcüklerin Uygur imlasıyla yazıldığını söyleyebiliriz. Bu nüshadaki alıntı sözcüklerin ünlüleri genellikle yazılmakla birlikte uzun ünlüler belirtilmemiştir. Zaman zaman sesin değerini belirtmek için diyakritik işaretler kullanılması, alıntı sözcüğün olduğu gibi Arap harfleriyle sözcüğün altına yazılması XV. yüzyılda Timurlular devrinde çoğaltılmış Uygur harfli eserlerin neredeyse karakteristik özelliğidir" (Yiğitoğlu, 2007, 87).

"Birkaç dikkat çekici özellikten bahsetmek gerekirse eserlerde ḫ ve ḥ sesleri, sözcüğün altına konan ⸢ ile belirtilirken, Kutadgu Bilig'de zaman zaman ḫ ve ḥ için ⸢ harfinin sitilize biçimi kullanılmaktadır. Genel olarak h'ye karşılık gelen işaret Kutadgu Bilig'de ihmal edilmiştir. Tüm metinlerde h sesi için (ه) harfi sözcüğün altına yazılmıştır. ḥ sesi söz başında yazılmamış, diğer bütün durumlarda q ile yazılmıştı" (Yiğitoğlu, 2007, 87).

Röhrborn'un *"Eski Uygur Alfabesindeki "Fonolojik Prensip Problemi Üzerine"* adlı yazısında Uygur harflerinin yazımıyla ilgili şu bilgilere yer verildiği görülür:

Yazı kültürüne sahip bir toplumun üyeleri birbirinden çok farklı ses özelliklerine sahipse, böyle durumlarda Çin yazısında olduğu gibi harf karakterini taşımayan işaretleri kullanmakta yarar vardır. Peki, yazı kültürüne sahip bir toplum, ne zamana ve ne dereceye kadar böyle fonetik bir çok-çeşitliliğe tolerans gösterebilir? Merkezi otoriteye sahip bir toplumda dilsel standart, merkezi otoritenin öngördüğü standartlar çerçevesinde tespit edilir. Yazı kültürüne sahip Uygur topluluğu, merkezi her zaman bir havza olan, nispeten tecrit edilmiş, küçüklü büyüklü pek çok topluluktan ibaretti. Dolayısıyle, yazı kültürüne sahip Uygur topluluğu ortadan kalkıncaya kadar, bu fonetik çok çeşitliliğin de mevcut olduğu düşünülebilir. Uygurlar arasında bir yazı reformu, belki de bu nedenle hiç gerçekleşmemiştir" (Röhrborn, 2011, 27).

BULGULAR[1]

1. SÖZ BAŞINDA /H/ YAZIMI

h1 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
69 örnekte görülür.

hav-ā (38-1,12)
helāk (119-2,4; 143-1,12; 82-1,14)
hem (147-2,15; 36-1,2)
her (109-1,13; 109-1,15; 115-2,13; 121-1,12; 12-2,7; 122-1,12; 141-1,7; 141-2,9; 144-1,4; 146-1,2; 147-2,1; 17-2,5; 26-2,10; 33-1,13; 42-1,3; 42-2,4; 42-2,6; 5-2,11; 53-2,2; 57-2,10; 59-2,11; 60-2,4; 63-1,1; 65-2,14; 65-2,15; 65-2,9; 68-2,5; 72-2,2; 76-2,1; 78-1,4; 78-1,5; 81-1,10; 82-2,6; 88-1,4; 91-1,9; 92-2,10 ; 92-2,8; 97-2,5)
her-giz (124-2,1; 124-2,1; 69-1,12; 69-1,12; 9-2,1; 9-2,14; 9-2,14)
herkim (124-1,2)

[1] Bahtiyarname'ye ait örnekler, Melek Çubukcu'nun "İslami Döneme Ait Uygur Harfli Türkçe Metinler (2019) " adlı doktora tezinden alınmıştır.

hīç (10-1,4; hi̱ç 4 -1, ; 29-2,1; 39-1,6; 56-1,13; 58-1,10; 63-1,12; 68-2,1; 70-1,4; 72-1,11; 89-1,5; 94-1,8; 95-1,11; 95-1,11)
hi̱ç (39-1,6)

h2 : Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
62 örnekte görülür.

hedye (15-1,5)
helāk (110-1,15; 110-2,13; 110-2,15; 112-1,4; 115-2,5; 143-1,10; 143-2,6; 53-1,15; 82-1,5; 82-1,8; 87-1,10; 91-2,7; 87-2,10 ; helạk 88-1,1; 112-2,6)
hem (116-1,8; 117-2,3; 94-1,10)
henüz (92-2,10; 93-1,13; 94-1,2)
her (106-1,4; 108-1,5; 116-2,10; 118-1,12; 118-1,9; 123-1,15; 4-2,12; 45-2,4; 87-1,2; 89-2,12; 90-2,5; 91-1,13; 91-1,8; 91-2,11; 91-2,8; 93-1,3; 95-1,13; 95-1,15; 95-1,15)
herkim (120-2,11)
hīç (12-2,1; 6-2,13; 106-2,3; 110-2,6; 118-1,5; 146-2,10; 147-2,9; 17-1,14; 17-1,3; 86-1,11; 87-1,3; 89-1,8; 90-1,5; 90-2,11; 90-2,15; 92-2,15; 92-2,4; 93-1,5; 94-2,7)

h3 : Altında ◦ işareti bulunan, yazıda gösterilmeyen /h/
60 örnekte görülür.

hav-a-lı̱k (51-2,13)
helāk (82-2,3; 9-2,8
henüz (82-2,10)
her (12-2,1; 144-1,3; 145-2,3; 26-2,8; 42-1,6; 45-2,9; 5-1,3; 52-2,9; 53-2,10; 53-2,8; 54-1,15; 57-1,5; 59-1,7; 62-2,8; 64-2,5; 65-2,13; 67-2,8; 75-1,6; 75-2,10)
her (82-2,6)
her-giz (67-2,3)
hergiz (26-2,9; 7-1,14; 76-2,9)
hīç (12-2,15; 12-2,8; 13-2,10; 13-2,13; 7-2,2
hi̱ç (15-1,11; 26-2,11; 27-1,14; 28-2,3; 31-1,11; 34-1,15; 38-2,5; 48-1,11; 56-1,4; 56-2,7; 58-1,8; 59-2,15; 60-1,13; 60-2,9; 61-2,14; 62-2,6; 63-2,3; 64-1,2; 69-2,11; 76-1,13; 80-2,2; 82-2,4; 84-1,4; 84-2,7; 93-2,13)
hüner (7-2,8)
hünerin (14-2,14)

ḥ1 : Uygur yazımında ں ile gösterilen /ḥ/
2 örnekte görülür.

ḥarūn (8-1,8)
ḥārun-ġa (8-1,6)

ḥ2 : Uygur yazımında ۀ ile gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.
ḥābi̱l-lı̱ḳ-tın (120-1,2)

ḥ3 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
77 örnekte görülür.

ḥa□retin-din (88-1,15)
ḥācet (114-2,12)
ḥaḳ (107-2,13; 107-2,15; 114-1,14; 114-2,10; 115-2,14; 115-2,6; 117-2,5; 118-1,9; 121-1,11; 121-1,9; 121-2,14; 123-2,4; 124-1,8; 27-1,10; 38-2,9; 40-1,15; 5-2,9; 78-1,9; 9-2,13;)
ḥāl (38-1,9)
ḥāl-i-ni (29-1,2; 51-2,3; 58-2,7; 6-1,5)
ḥal-lerin (KB 2564-18)
ḥarām (11-2,10)
ḥarām-ġa (77-2,12)
ḥāṣıl (76-2,15)
ḥav-ā-ġa (124-1,15; ḥav-a-ġa 93-1,4)
ḥayrān (10-1,12; 7-2,13; 78-1,7)
ḥekāyet (76-2,11)
ḥekāyet (109-1,4; 118-1,15; 122-2,6; 123-1,14; 124-1,12; 143-1,4; 54-1,1 ; 68-2,10; 68-2,12; 76-2,11; 90-1,2)
ḥekāyetım (33-2,14; 46-2,9)
ḥekāyet-i (108-2,4; 124-1,11; 80-1,15; 82-2,12)
ḥekāyet-i-ini (79-2,7; 123-1,1; 34-1,10; 39-2,14; 4-1,6; 45-1,4; 45-2,7; 6-2,4; 67-2,5; 68-2,15; 71-2,6; 77-1,6; 82-2,11)
ḥekāyetiŋ-ni (32-2,4)
ḥekāyet-lerim (106-1,15 ; 39-2,10; 40-2,12)
ḥekāyet-lerini (88-1,9 ; 88-2,15)
ḥekāyet-ni (142-2,1; 68-2,12)
ḥücr-e 12-1,13)
ḥücr-e-leṛ 75-2,13)
ḥücres-i 117-1,13)

ḥ4 : Altında ҁ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/28 örnekte görülür.

ḥāṣıl (110-2,10)
ḥaḳ (120-2,15; 121-1,1; 121-1,15; 141-2,13)
ḥaḳ-ḳa (118-1,8)
ḥaḳk-ı-nı (92-2,15)
ḥal-i-ni (111-1,7; 118-2,15 ; 141-2,3; 142-1,3)
ḥasret (53-2,14)
ḥasret-i (88-1,12)
ḥasūd (60-1,15)
ḥavu□-nıŋ (32-2,13)
ḥayrān (113-2,4; 114-2,6)
ḥebā’-larını (92-1,4)
ḥekāyet (115-1,12)
ḥekāyet-i (117-2,12; 123-2,9; 88-2,13)
ḥīl-e (111-2,14; 111-2,15; 89-1,1)

ḥuri-leri-ni (17-1,8)
ḥürmet (92-2,5)
ḥüsnü (108-1,6)

ḥ5 : Altında ح işareti bulunan, Uygur yazımında ڽ ile gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.

ḥakiḳat (77-2,1)

ḥ7: Altında ح işareti bulunan, Uygur yazımında gösterilmeyen /ḥ/
47 örnekte görülür.

ḥaṣıl (145-1,5)
ḥabībīm (72-1,11)
ḥācet-lẹr (17-2,14)
ḥad(d)-dın (146-1,10)
ḥaddi (97-1,2)
ḥaddiŋ (76-2,8)
ḥaḳ (143-2,8; 84-1,4)
ḥaḳ-ḳı (71-2,2)
ḥaḳ-larıŋ (35-1,6)
ḥal-de (110-1,3)
ḥālin-din (106-1,13)
ḥālindin (59-1,5)
ḥāl-i-ni (119-1,11; 12-2,3; 66-2,6; 76-2,10)
ḥāliŋ (63-2,11; 84-2,6)
ḥāliŋ-ni (14-1,1; 72-2,13)
ḥāl-leri (38-2,8)
ḥamd (27-1,12)
ḥamdu (78-1,9)
ḥasret (142-1,12)
ḥasret-i (142-1,15)
ḥat-tın (146-1,10)
ḥavu□(44-1,12; 32-2,10)
ḥavu□-nıŋ (44-1,14)
ḥayāt (71-1,3)
ḥayrān (14-2,12; 16-2,12; 42-2,3; 75-1,10; 80-1,2)
ḥekāyet (48-1,3; 62-2,13; 72-2,2)
ḥekāyet-i (142-2,6)
ḥekīm-ler-niŋ (90-2,1)
ḥīl-e (147-2,13)
ḥücre-ġa (12-1,4)
ḥükümet (31-2,15)
ḥürmet (147-2,12)
ḥüsni-ġa (80-1,1)

ḫ1 **:** Uygur yazımında ڭ ile gösterilen /ḫ/
227 örnekte görülür.

ḫāṣıl (17-2,8)
ḫaber (AH 72-311; 106-1,13; 106-2,3; 107-2,7; 123-1,6; 16-1,14; 16-1,4; 16-2,7; 17-1,3; 46-1,3; 48-2,11; 49-2,2; 5-1,1; 55-1,13; 7-2,2; 76-2,8; 81-1,15; 81-2,5; 84-1,12; ḫaber 92-1,9)
ḫaber-i (70-1,6)
ḫaberim (61-1,15)
ḫaberin (16-1,12; 17-1,5; 28-2,13; 45-2,10; 55-2,3)
ḫaberin-i (116-2,11; 122-1,14; 139-2,2; 16-1,3; 41-1,2)
ḫaber-lẹrni (40-1,10)
ḫaber-ni (108-1,12; 16-1,5; 29-1,9; 34-1,15; 81-1,3)
ḫaber-siz (80-1,13)
ḫalāṣ-ḳa (118-1,13)
ḫalāʾik (118-1,3; ; 146-2,14 ; 146-2,15; 146-2,4; 28-1,15; 28-2,10; 28-2,6; 58-2,2 ḫalạʾik ; 92-1,14; ḫạlāʾik 122-2,10 ; 27-1,6)
ḫalạʾik-ḳa (28-2,2; ḫalāʾiḳ-ḳa 53-1,15)
ḫalāʾiḳ-niŋ (61-2,11)
ḫālāiʾk-ni (7-1,10)
ḫalāṣ (107-1,15; 108-2,15; 143-2,9; 36-1,8; 5; 109-1,2; 145-2,11; 145-2,11 ; ḫạlāṣ 31-1,11)
ḫālıḳ-nı (120-1,8)
ḫalife-lıḳ (55-2,14)
ḫalḳ-ı (120-1,4; 46-1,1)
ḫalīfe-de (55-2,7)
ḫạlīfe-lıḳ (55-2,11)
ḫalvet (95-2,2)
ḫançer (86-2,7)
ḫānedānım-ġa (53-1,13)
ḫarāb (82-1,4; 82-2,3; 82-2,9;ḫạrāb 93-2,8)
ḫarç (60-1,14)
ḫasta (16-2,1; 35-2,5)
ḫasta-lıḳ-ı (13-1,9)
ḫātūn (107-1,5 ; 113-2,14 ; 114-2,3 ; 145-1,9 ; 145-1,9 ; 30-1,8 ; 30-2,1 ; 34-1,7 ; 35-2,9 ; 55-2,1 ; 56-2,10 ; 56-2,14 56-2,14 ; 56-2,9 ; 57-1,10 ; 57-1,10 ; 59-1,1 ; 7 ; 84-1,2 ; 89-2,2 ; 90-1,1 ; 12-2,15 ; 41-1,10 ; 41-1,5 ; 44-2,14 ; 5-1,15 ; 5-2,2 ; 55-1,2 ; 76-2,15 ; 81-1,12)
ḫātūnı (143-2,14 ; 144-1,15 ; 144-2,12 ; 144-2,4 ; 30-2,7 ; 35-1,8 ; 56-2,15 ; 56-2,4 ; 58-2,14 ; 58-2,8 ; 59-1,2 ; 60-2,5 ; 61-1,14 ; 87-1,2 ; 88-1,14 ; 89-1,6 ; 89-2,14 ; 91-2,9; 12-2,4 ; 6-1,1 ; 6-1,11)
ḫātūn-ı (5-1,12)
ḫātūnı-ġa (6-2,6)
ḫātūnın (145-2,2 ; 145-2,2 ; 145-2,3 ; 145-2,3 ; 57-1,7 ; 57-1,7 ; 61-1,10 ; 87-2,13)
ḫātūnlar (89-2,11)
ḫātūn-luġ (109-2,6)
ḫātūn-nı (144-1,14; 145-1,15; 145-1,15; 145-1,8)
ḫātūn-niŋ (7-1,15)

ḫātūnum (113-2,14 ; 114-2,7; 54-2,13)
ḫayır-bād (54-1,8; 66-1,4; ḫayr-bād 73-2,6; 76-1,4)
ḫazīn-e (52-1,6)
ḫazīn-e-çi-ni (10-2,11)
ḫazīn-e-ġa (52-1,14)
ḫazīn-e-lerin (60-1,6)
ḫazīnem-ni (62-1,8)
ḫazīne-niŋ (52-1,11)
ḫazīn-e-sini (123-1,11)
ḫıyānet (110-2,3; 28-2,4; 86-2,4)
ḫiẕmet (110-1,2 ; 140-1,1 ; 15-1,8 ; 26-2,5 ; 26-2,6 ; 31-2,14 ; 41-2,13 ; 42-1,8 ; 60-1,3 ; 8-2,10 ; 9-1,2 ; 95-1,3)
ḫiẕmet-kār (67-2,10)
ḫiẕmetkār-lạr (115-1,9)
ḫiẕmet-kār-ları (26-1,14)
ḫiẕmet-lẹr (4-2,6)
ḫoca (8-2,11)
ḫoc-ā (56-1,9; 8-1,15; 8-2,4; 9-1,11; 9-1,15; 9-1,3)
ḫoc-a-ġa (9-1,11; 9-1,2)
ḫoc-ā-nıŋ (8-1,14)
ḫor (91-1,14)
ḫoş (106-2,10; 13-2,7; 140-2,6; 15-2,12 ; 15-2,2; 15-2,6; 15-2,9 ; 35-2,1; 39-2,6; 40-2,4; 4-2,2; 77-2,4; 84-1,5; 94-1,15; 94-1,15; 95-1,10; 95-1,14; 95-1,14)
ḫoş-luḳ (81-1,6)
ḫoşnūd (113-1,4 ; 117-2,5)
ḫurm-a (49-1,5 ; 49-1,6)
ḫurm-a-lạrnı (49-1,4)
ḫüsrev (118-2,14; 119-1,1; 89-2,13; 90-1,4; 93-2,11; 93-2,11; 93-2,5; 94-2,13; 94-2,2; 95-1,13; 95-1,6; 95-1,7; 95-1,9)

ḫ2 : Altında خ işareti bulunan, Uygur yazımında ڭ ile gösterilen /ḫ/
3 örnekte görülür.

ḫalvet (60-2,3)
ḫaṭāʾ (29-2,1)
ḫod (68-2,3)

ḫ4 : Altındaح işareti bulunan, Uygur yazımında gösterilmeyen /ḫ/
5 örnekte görülür.
ḫāṣıl (17-2,8)
ḫāṭır (55-1,11; 55-1,11)
ḫoş (53-2,3; 70-2,6)

ḫ5 : Altında ه işareti bulunan , Uygur yazımında gösterilmeyen /ḫ/
3 örnekte görülür.

ḫoş (33-1,4; 66-2,1; 81-1,4)

2. SÖZİÇİNDE /H/ YAZIMI

h1 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
119 örnekte görülür.
bahās-ı-ġa (63-1,11
cev-her-i (66-2,13)
cev-her-i-ge (66-2,14; 66-2,14)
ispā;hi (122-1,10)
pādşā-h-dın (16-1,8; 16-1,8)
pādşā-h-hı (119-1,1; 119-1,1; 15-1,4; 15-1,4; 35-1,8; 35-1,8; 44-2,9; 44-2,9; 57-2,14; 57-2,14)
pādşā-h-hı-nıŋ (34-1,9; 34-1,9)
pādşāhımız-ġa (49-2,1; 49-2,1)
pādşā-h-ḳa (17-2,1; 17-2,1; 18-1,1; 18-1,1; 13-1,13; 13-1,13; 13-2,7; 13-2,7; 143-2,15; 143-2,15; 15-2,9; 15-2,9; 58-1,6; 58-1,6; 84-1,5; 84-1,5)
pādşā-h-lar (45-2,11; 45-2,11)
pādşā-h-lar-ġa (1-1,9 ; 1-1,9 ; 17-2,2 ; 17-2,2 ; 139-2,6 ; 139-2,6 ; 27-2,8 ; 27-2,8 ; 7-1,3 ; 7-1,3 ; 94-2,11 ; 94-2,11)
pādşā-h-lar-nıŋ (17-1,4; 17-1,4)
pādşā-h-lıḳ (5-2,15; 5-2,15; 9-2,1; 9-2,1)
pādşā-h-lıḳ-ı-nı (27-1,8; 27-1,8)
pādşā-h-lıḳ-ḳa (116-2,3; 116-2,3; 139-1,7; 139-1,7; 26-1,6; 26-1,6)
pādşā-h-nı (144-1,11; 144-1,11; 82-1,14; 82-1,14)
pādşā-h-nıŋ (119-2,1; 119-2,1; 16-1,12; 16-1,12; 94-2,8; 94-2,8)
pādşā-h-tın (77-2,6; 77-2,6)
pādşā-h-zāde (77-1,9; 77-1,9)
şāhbāl (79-1,5
şā-h-bāl (77-2,6; 79-2,12; 8-2,15; 8-2,15; 8-2,5; 8-2,5; 82-1,1; 82-1,1; 82-2,15; 82-2,15; 83-2,1; 83-2,1; 85-1,11; 85-1,11; 85-1,12; 85-1,12; şa-h-bāl 82-1,12; 82-1,12
şā-h-bāl-ġa (8-2,14; 8-2,14)
şāh-ḳa (92-1,2; 92-1,2)
şā-h-nıŋ (139-1,11; 139-1,11; 139-1,9; 139-1,9; 147-2,1; 147-2,1; 26-1,5; 26-1,5; 51-1,6; 51-1,6)
şehr-ġa (144-2,12; 144-2,14; 144-2,15; 66-1,9; 66-1,9)
şeh-zāde-niŋ (9-2,5; 9-2,5)

h2 : Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
4 örnekte görülür.
pādşā-h-ı (6-1,2)
ilāhī (85-2,8)
pādşā-h-ı (6-1,2)
şā-h-bāl (35-1,8)

h3 : Altında ◦ işareti bulunan, yazıda gösterilmeyen /h/
20 örnekte görülür.

cev-her-i (67-1,3)
pādşā-h-hı (15-1,4; 35-1,8; 57-2,14)
pādşā-h-hı-nıŋ (33-1,8)
pādşāhımız-nı (40-1,3)
pādşāhımız-nıŋ (78-2,10)
şā-h-bāl (11-2,14; 80-2,4; 80-2,8; 81-1,15; 81-2,5; 82-2,9; 83-1,6; 84-1,5; 84-1,8; şāh-bāl 83-1,2)
şāhbāl 80-1,9)
şa-h-bāl-ġa (81-2,10)
şehr-din (54-1,9)

h4 : Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen /h/
74 örnekte görülür.
mihmānımız (68-1,10)
mihri (83-1,8)
mihr-i (9-1,8; 9-1,8)
mihrim-niŋ (35-2,14)
pehlevān (141-2,4)
şaḥān-e (116-2,9)
şāhbāl-ı (15-1,2)
şehir-din (56-2,15)
şehr (119-1,9; 122-1,11; 122-2,14; 123-1,6; 45-1,10; şehir 120-2,5)
şehr-de (13-1,15; 140-1,3; 140-1,3; 28-1,14; 40-1,6; 51-2,12; 54-1,10; 54-1,11; 59-1,13)
şehr-din (147-1,2; 3-1,9; 76-1,11)
şehr-ġa (117-1,10; 122-2,14; 123-1,5; 141-1,15; 144-2,11; 145-2,4 ; 3-1,10; 5-1,2; 51-1,14; 54-1,9; 58-2,10; 66-2,12; 76-1,12; 92-1,13)
şehr-i (40-1,14)
şehr-i-din (119-1,14; 46-2,7)
şehri-ġa (116-2,1; 118-2,9; 119-2,7; 145-1,2; 147-1,12; 57-1,4; 58-1,12-13 ; 6-1,2; 97-1,14; şehr-i-ġa 76-1,14
şehrimiz-ni (40-1,2)
şehrin (10-1,15)
şehrin-de (139-1,9; 69-1,1)
şehrin-din (147-1,4)
şehr-i-ni (146-2,3)
şehr-i-niŋ (40-1,1; 45-2,1)
şehris-tān-ı (72-2,10; 74-2,13/14)
şehr-ni (110-1,6)
şehr-niŋ (119-1,10; 122-2,3; 139-2,8; 145-2,6)
şehzāde (106-1,11; şehzaḍe 106-1,15)
şehzāde-din (26-1,1)
şehzāde-ġa (106-1,11)
zinhār (110-2,4)

h5 : Uygur yazımında ھ ile gösterilen /h/
23 örnekte görülür.
bah -ā (63-1,9)
büh tān (115-2,10; 31-1,1; 31-1,8)
māhir (108-1,1)
nāgehān (8-1,3)
şeh r-ġa (144-2,12; 144-2,14; 144-2,15)
şeh r-i-de (34-2,4)
şeh r-i-ġa (139-2,5; 147-1,7)
şeh r-i-ni (118-2,12)
şeh ristān-ı (74-2,3)
şeh r-ni (58-1,13)
şehr (51-2,4)
şehri-ġa (115-1,6; 4-2,15; 76-1,5; 82-1,15)
şehrim-ġa (122-1,7)
şehr-niŋ (51-2,14)
şehzāde (51-1,7)

ḥ2 : Uygur yazımında ھ ile gösterilen /ḥ/
4 örnekte görülür.
iḥtiyāt (52-1,3)
miḥnet (52-2,5)
nikāḥ (92-1,2)
rūḥafż-ā (97-1,4)

ḥ3: Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
3 örnekte görülür.

dar-ḥāl (92-1,10)
raḥīm (124-1,5)
ser-ḥad(d) 3-1,3)

ḥ4 : Altında ڑ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
6 örnekte görülür.

der-ḥāl (113-1,9; 12-2,4; 86-2,7; 93-2,1)
raḥīm (80-2,5)
ser-ḥad(d)-i (113-1,14)

ḥ5 : Altında ڑ işareti bulunan, Uygur yazımında ھ ile gösterilen /ḥ/
28 örnekte görülür.
aḥvāl (111-1,6)
iḥtiyāc-ı (97-2,8)
iḥtiyāṭ (112-2,3; 112-2,4; 142-1,10; 142-1,13)

iḫtiyāṭ-lıḳ (142-2,2)
maṣlaḥat (26-1,4)
maḫrem (69-2,14; 92-2,6)
maslaḥat (4-1,8)
miḫnet (72-1,11; 80-2,2)
miḫnet-i-ni (17-2,9; 17-2,9)
miḫnet-leṛ (72-1,12)
muḥabbet-i (139-2,11)
rāḥat-ı (84-2,8)
rāḥat-ḳa (84-2,10)
raḫmet (124-1,4; 29-2,2)
soḫbet (73-2,3; 74-1,8; 94-1,4)
zaḫmet (17-1,15; 83-1,12)
zaḫmet-leṛ (62-2,10; 84-2,6)

ḥ6: Altında ◦ işareti bulunan, Uygur yazımında ﻫ ile gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.
soḫbet (147-2,15

ḥ7 : Altında ⊂ işareti bulunan, Uygur yazımında gösterilmeyen /ḥ/
12 örnekte görülür.

der-ḥāl (13-2,8; 14-1,2; 87-1,11; 9-1,7; 94-2,13)
el-ḥamdu-lilla-h (106-2,6)
raḫm (110-1,14)
raḫīm (119-1,2; 141-2,15; 144-2,6; 72-2,14)
ser-ḥad(d)in-de (140-1,11)

ḫ1 : Uygur yazımında ﻏ ile gösterilen /ḫ/
139 örnekte görülür.
āḫiret-niŋ (31-1,10)
āḫiret-te (117-2,3)
āzād-baḫt (3-1,15; 4-2,15; 6-1,1; 7-1,4; 7-1,7; 8-2,14; 8-2,14; 9-1,4; 9-1,5/6
baḫt (118-1,11 ; 118-1,14; 118-2,1; 118-2,5; 118-2,7; 118-2,8; 119-1,12; 119-1,14; 119-1,6; 119-2,8; 121-2,11; 122-1,13; 122-2,12; 122-2,13; 122-2,4; 122-2,5; 123-1,1; 123-1,3; 123-1,4; 123-1,8; 123-1,9)
baḫtiyār (108-2,12 ; 109-1,4 ; 117-2,6 ; 118-1,5 ; 118-1,6 ; 118-2,1 ; 123-1,14 ; 124-1,12 ; 124-1,2 ; 143-1,5 ; 27-1,11 ; 28-1,2 ; 28-2,13 ; 30-2,14 ; 31-1,13 ; 53-2,1 ; 60-2,11 ; 60-2,6 ; 61-1,12 ; 61-1,13 ; 61-1,7 ; 61-2,15 ; 62-1,12 ; 62-2,13 ; 88-2,8 ; 89-2,2 ; 89-2,3 ; 90-1,3 ; 142-1,13; 28-2,15; 54-1,1; 59-2,13)
baḫtiyār-ġa (27-1,9; 28-1,12; 29-1,6; 60-1,7)
baḫtiyār-nı (108-2,10; 117-2,10; 118-1,4; 123-2,14; 123-2,7; 142-2,10; 28-2,1; 28-2,13; 28-2,7; 29-1,3; 30-2,12 ; 30-2,4; 31-1,2; 53-1,11; 61-1,9; 62-1,5; 88-2,12; 89-2,1; baḫtiyār-nı 108-2,3)
baḫtiyār-niŋ (29-1,2; 30-2,12; 60-2,15; 62-1, 2)
bahtiyār-nı (142-2,5)
bed-baḫt (142-2,11; 97-1,3)

bed-baḫt-lar (87-1,14; 9)
dar-ḫost (RŞ 875)
der-ḫastımız (69-2,5)
der-ḫost (106-2,8; 72-2,15; 73-2,1; 73-2,12)
derḫost (73-1,12)
ʿāḫir-ġa (34-1,10)
ḫalvet-te (95-2,15)
iḫtiyār (16-1,1; 17-1,6; 64-1,6)
iḫtiyārım-nı (62-1,8)
iḫtiyār-ı-nı (60-1,11)
iḫtiyārıŋız-nı (61-2,9)
iḫtiyār-ları (76-1,1)
iḫtiyār-sız (62-1,15)
ser-ḫoş (84-2,12)
taḫt (119-2,7; 12-1,2; 12-1,7; 143-1,2; 145-1,13; 145-2,13; 145-2,13; 146-1,5; 146-2,13; 27-1,1130-2,13; 41-1,14; taḫt 11-2,4)
taḫta (42-2,12 ; 48-2,10 ; 57-2,10 ; 59-1,8 ; 64-1,11 ; 58-1,1)
taḫt-ı (10-2,9; 139-1,3)
taḫt-ı-dın (142-1,5)
taḫt-ı-dın (145-1,1)
taḫt-ı-ġa (27-1,10; 5-2,13
taḫtım-nıŋ (14-2,1)
taḫtın-da (7-1,9)

ḫ3 : Altında ڑ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ ile gösterilen /ḫ/
1 örnekte görülür.

taḫt-ḳa (123-1,8)

ḫ6 : Altında ڑ işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/
1 örnekte görülür.
taḫt (16-2,11)

ḫ7 : Altında ۀ işareti bulunan, Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/
1 örnekte görülür.
taḫt-ḳa (114-2,14)

ḫ8 : Altında ھ işareti bulunan , Uygur yazımında ۆ ile gösterilen / ḫ/
1 örnekte görülür.
baḫt (122-2,2)

3. SÖZ SONUNDA /H/ YAZIMI

h1 : Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
169 örnekte görülür.

nāgāh(118-2,6; 120-2,7; 12-1,5; 121-2,14; 144-2,9; 28-2,10; 39-1,10; 51-2,1; 57-2,1)
pādşā-h (1-1,15; 1-1,15; 1-1,8; 1-1,8; 1-2,11; 1-2,11; 1-2,12; 1-2,12; 1-2,15; 1-2,15; 1-2,4; 1-2,4; 1-2,8; 1-2,8; 17-2,11; 17-2,11; 17-2,6; 17-2,6; 17-2,7; 17-2,7; 17-2,9; 17-2,9; 18-1,12; 18-1,12; 18-1,2; 18-1,2; 18-1,7; 18-1,7; 11-1,12; 11-1,12; 118-2,15; 118-2,15; 119-1,1; 119-1,1; 119-1,12; 119-1,12; 119-2,13; 119-2,13; 119-2,2; 119-2,2; 121-2,11; 121-2,11; 12-2,2; 12-2,2; 12-2,4; 12-2,4; 12-2,5; 12-2,5; 13-1,11; 13-1,11; 13-1,6; 13-1,6; 13-2,2; 13-2,2; 14-1,1; 14-1,1; 14-1,13; 14-1,13; 14-1,9; 14-1,9; 143-1,15; 143-1,15; 143-1,3; 143-1,3; 143-2,11; 143-2,11; 144-1,12; 144-1,12; 144-1,2; 144-1,2; 147-1,5; 147-1,5; 147-2,1; 147-2,1; 15-2,1; 15-2,1; 15-2,15; 15-2,15; 16-1,15; 16-1,15; 16-1,8; 16-1,8; 17-1,1; 17-1,1; 17-1,12; 17-1,12; 17-2,1; 17-2,1; 17-2,1; 17-2,1; 17-2,4; 17-2,4; 17-2,6; 17-2,6; 27-2,2; 27-2,2; 47-2,9; 47-2,9; 58-2,4; 58-2,4; 69-1,1; 69-1,1; 7-1,13; 7-1,13; 75-2,1; 75-2,1; 76-1,2; 76-1,2; 76-1,5; 76-1,5; 79-1,5; 79-1,5; 79-1,6; 79-1,6; 8-2,14; 8-2,14; 81-2,5; 81-2,5; 82-1,1; 82-1,1; 82-1,1; 82-1,1; 82-1,12; 82-1,12; 82-2,15; 82-2,15; 82-2,9; 82-2,9; 83-1,12; 83-1,12; 83-1,6; 83-1,6; 84-1,8; 84-1,8; 85-1,11; 85-1,11; 91-2,13; 91-2,13; 9-2,11; 9-2,11; pād-şāh 85-2,1; pād-şāh 85-2,1)
şā-h (16-1,14; 16-1,14; 16-1,2; 16-1,2; 139-1,12; 139-1,12; 147-2,7; 147-2,7; 44-1,15; 44-1,15; 44-1,5; 44-1,5; 44-1,9; 44-1,9 ; 92-2,6; 92-2,6; şāh 92-1,7 ; 92-1,7

h3 : Altında ◌ٜ işareti bulunan, yazıda gösterilmeyen /h/
21 örnekte görülür.
nāgāh 143-2,6; 26-1,13; 32-2,15; 5-2,1 ; 68-1,6 ; 79-2,2; 80-2,11; 42-1,8; 46-1,8; 48-2,7;52-1,8; 60-2,14; 60-2,8; 64-1,7; 66-1,10; 66-1,5; 67-1,5;70-2,9 ; 143-1,15; nagah 14-1,14; 41-2,1

h2 : Altında ◌ٜ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /h/
11 örnekte görülür.
āgāh (113-2,2; 117-1,1; 118-2,3; 120-1,5; 120-2,1; 124-2,3; 145-1,6; 49-2,14; 95-2,4; 97-2,11; 97-2,9 ;RŞ 579)

ḥ2 : Uygur yazımında ◌ۑ ile gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.
nikāḥ (92-1,2)

ḥ4 : Altında ◌ڇ işareti bulunan, Uygur yazımında /e/ yazımıyla gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.
nikaḥ (4-1,2)

ḥ5 : Altında ◌ڇ işareti bulunan, Uygur yazımında ◌ۑ ile gösterilen /ḥ/
5 örnekte görülür.
ṣaḷīḥ (91-2,14; 108-1,13; 107-2,3; 108-1,10; ṣalīḥ 107-2,4)

ḥ6: Altında ◌ٜ işareti bulunan, Uygur yazımında ◌ۑ ile gösterilen /ḥ/
1 örnekte görülür.
ṣāliḥ (13-2,1

ḫ7 : Altında ҕ işareti bulunan, Uygur yazımında ө ile gösterilen / ḫ/
1 örnekte görülür.
nikaḫ (94-1,2)

4. "H" yazımının Söz başı, Söziçi ve Söz Sonu Kullanım Oranları

a. /h/ yazımı

h1: Söz başı: 69, söziçi: 119, söz sonu 169
h2: Söz başı 62, söziçi 2, söz sonu 4
h3: Söz başı 60, söziçi 20, söz sonu 21
h4: Söz başı yok, söziçi 74, söz sonu yok
h5: Söz başı yok, söziçi 23, söz sonu yok

h1 en çok söz sonunda, en az söz başında kullanılır.
h2 en çok söz başında, en az söz içinde kullanılır.
h3 en çok söz başı, en az söz içinde kullanılır.
h4 sadece söziçinde kullanılır.
h5 sadece söziçibde görülür.

b. /ḫ/ yazımı

ḫ1: Söz başı 2, söziçi yok, söz sonu yok
ḫ2: Söz başı 2, söziçi 4, söz sonu 1
ḫ3: Söz başı 77, söziçi 3, söz sonu yok
ḫ4: Söz başı 28, söziçi 6, söz sonu 1
ḫ5: Söz başı 1, söziçi 28, söz sonu 5
ḫ6: Söz başı yok, söziçi 1, söz sonu 1
ḫ7: Söz başı 47, söziçi 12, söz sonu1

ḫ1 sadece sözbaşında kullanılır.
ḫ2 en çok söziçi, en az söz sonunda kullanılır.
ḫ3 en çok söz başında kullanılır, söz sonunda bulunmaz.
ḫ4 en çok söz başı, en az söz sonunda kullanılır.
ḫ5 en çok söziçi, en az söz başında kullanılır.
ḫ6 söziçi ve söz sonunda aynı oranda kullanılır.
ḫ7 en çok söz başı, en az söz sonunda kullanılır.

c. /ḫ/ Yazımı

ḫ1: Söz başı 277, söziçi 139, söz sonu yok
ḫ2: Söz başı 3, söziçi yok, söz sonu yok
ḫ3: Söz başı yok, söziçi 1, söz sonu yok
ḫ4: Söz başı 5, söziçi yok, söz sonu yok
ḫ5: Söz başı 3, söziçi yok, söz sonu yok
ḫ6: Söz başı yok, söziçi 1, söz sonu yok

ḫ7: Söz başı yok, söziçi 1, söz sonu yok
ḫ8: Söz başı yok, söziçi 1, söz sonu yok

ḫ1 en çok söz başında kullanılır, söz sonunda görülmez.
ḫ2 sadece söz başında görülür.
ḫ3 sadece söziçinde görülür.
ḫ4 sadece söz başında görülür.
ḫ5 sadece söz başında görülür.
ḫ6 sadcee söziçinde görülür.
ḫ7 sadece söziçinde görülür.
ḫ8 sadece söziçinde görülür.

5. BAHTİYARNAMEDE GÖRÜLEN ÖRNEKLERİN ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
ḫaber	haber	ḫeber	ḫeber	ḫabar, habar	kabar haber	ḫaber	heber	habar	ḫever, ḫever
ḫabib	habib	hebib	-	-	-	-	-	-	hebib
ḫācet	hacet	hācet	ḫejet	kajet	kacet, acat	håcet	hacet	hācat	hacet
ḫad(d)	had, hat	hedd	had	hed	çek, kıyır, çek ara	çegere, hed, hüdüd	het	het	heddi, heddi
ḫak(k)	hak	heġġ, haġġ	ḫak	ḫakı, akı, haq	akı, ak	haḳ	hak	hak	hek, heḳ
ḫal	hal	hal	ḫal	kal, hal	al-abal, al	hāl	hel	hāl	hal
ḫaḳiḳat	hakikat	heġiġat	ḫeḳiket	akıykat	akıykat	hekıkat	hakıykat’	hakīkat	ḫeḳiḳet
ḫalayıḳ	halayık	-	-	ḫalayık	-	-	halayık	-	ḫalayik
ḫalife	halife	ḫelife	ḫalifet, ḫelif	ḫalifat, ḫalifa	ḫalifat, ḫalif	ḫalife	halife, halfe	halifat, halīf	ḫalipet, ḫelipe

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
ḫalḳ	halk	ḫalg	ḫalık	ḫalık, ḫalayık	kalk, el, curt	ḫalḳ	ḫalık	halk	ḫelık
ḫalik	halık	ḫaliġ	-	-	kalık	-	-	-	-
ḫamd	hamd	hemd	-	-	alkamdu	-	-	-	-
ḫaram	haram	haram	ḫaram	aram	aram	heråm	haram, erem	harām	ḫaram
ḫaṭa	hata	ḫeta, ḫata	ḫata	kate, hate	kata	ḫatå	hata	hatā	ḫata
ḫaṭır	hatır	ḫetir, ḫatir	ḫetir	hatır	es	håtır	hetêr	yat, huş	ḫatir
hava	heva	hava	hava	ava, ave	aba	hevå	hava	hovā	hava
ḥile	hile	hiyle	ḫeyle	ayla	ile	hiyle	heyle	hīle	ḫele, héle
ḥurmet	hürmet	hörmet	ḫörmet	kurmet	urmet	hürmet	hörmet	hormat	hörmet
helāk	helak	helāk	helek	ölüv, jok boluv, kuruv	ölū̃, cok bolū	helàk	helak	helek, ō̃lme	halak, ölüş

AKDENİZ ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
hem	hem	hem, hem de	hem	eri	da….dağı	hem	hem	hem	hem
hiç	hiç	heç	his te	eş	eç	heç	hiç te	hi̇̄ç	heç
ḫudā		ḫudā	ḫoday tegele	kuda, kuday	kuda, kuday	ḫudā	hoday teġele	hudāy	ḫuda
henüz		henuz	ḫezirge, eli (ğe)	ezirşe, eli	azır dele, dağı ele	heli, hàzirgeça	ḫezirge, eli (ğe)	heni̇̄z, entek	teḫj teḫila
her	her	her	her	er	ar	her	her	her	her
hüner	hüner	hüner	ostalık, höner, kesip	şeberlik, öner	önör	üstelik, māhirlik	ostalık, höner, kesip	hüner, kesp-kér	hüner
hediye	hediye	hediyye	bülek, hediye	sıy(lık), sölemdeme, tartuv	belek	hedye, sàvġa, tàrtık	bülek, hedye	sovğat	hediye, soğat, tartuk
heybet	heybet	heybet	möhabåt, eybet	aybat	aybat	heybet, uluġvarlık	heybet, aybet, möhabet	haybat	heyvet

AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
hele	hele	hele	his yuktahis bulmasa, tevze,	tek kana, tek, ğana	eŋ munda, başında, alğaç	heç bolmeğende	hiç-yukta, başta, evel	heli, önĭnçe	heç bolmiğanda, aldı bilen
ẖaneda n	hanedan	hānedan, sülāle	ẖan nesili	evlet	ak sök tukumu, han tukumu	hànedàn, sulāle	ẖan nesili	pātışā nesli	sülale ẖandan
ẖāsılı	hasılı	ẖülāsā	kıskahı, kıskasa, eytkende	kıskası, tok eteri	kıskası, tok eteri	kışkasi, ẖulles	kıskası, kıskaça, eytkende	sözüŋ ǵısğası	kısḳisi
ẖayran	hayran	heyran	ẖayran kolğan	kayran	ayran, taŋ	heyràn	heyran kalğan	hayrān	heyran
ẖikāye	hikaye	hekāye	hikeye	hikaya	angeme, ikaya	hikàye	hikeye	hekāya	hikaye
ẖasret	hasret	hesret	hesret, hağış, hağınıv	muŋ-zar, zarığuv, kamığuv	kusa, sağınıç	kayğu, hesret, sàğiniş	ẖesret, sağış, sağınu	gayğı, tukātlık	hesret, muŋ
ẖurma	hurma	ẖurma	hörme	kurma	kurma	ẖurma	ẖörme	hurma	ẖurma
ẖavuz	havuz	hovuz	hıv haklağıs	ẖavız	ẖavuz	havuz	su saklağıç	hovuz	havuz

AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ HATAY 18-20 EKİM 2019

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
ḫalas	halas	ḫilas	kotolov	kutıluv	kutulu, boşonu	ḫalas, kutuliş	kotılu	halas, gutulma	ḫalas, kutuluş
ḫançer	hançer	ḫençer	ḫenyer	kanjar	kancar	ḫancer	ḫencer	hancar	ḫencer
ḫarap	harap	ḫarab	iskirgen, yimirilgen, tuzğan	kıyrağan, tozğan, tuytıkkan	eskirgen, tozğan, kıyrağan	ḫerab	iskirgen, tuzğan, cimirilgen	harap, zaya	ḫarap
ḫayat	hayat	hayat	tormoş, yaşav, tiriklik, ğomör	ömir, tirşilik	caşa, turmuş	hayat	tormış, ğomir, tiriklik, yaşav	durmuş	hayat
ḫazret	hazret	hezret	ḫezret	kaziret, eziret	aziret	hezret	hezret	hezret	ḫezret
ḫekim	hekim	hekim	tabib, doktor, vraç	deriger	doktur, vraç	tebib, doktor, vraç	tabib, doktor, vraç	doktor, lukman	tevip, doḫtur
ḫuri	huri	huri	ḫur kızı	ḫor kızı	ür kızı, beyiş kızı	hür	ḫur kızı	hüyr	hur
ḫücre	hücre	hücre	tığız, bülme, sitlik, oya	kürke, üyşik	ḫücüre	hüceyre	küzenek	öycük	hüceyre
ḫükümet	hükümet	hökümet	ḫökümet	ükimet	ökmöt	hükümet	hökümet	hökümet	hökümet

AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söz Başı	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
ḫasta	hasta	ḫeste	ḫasta, avıruv, sırḫav	avruv, navkas, dert	aru, kesel	kesel, ḫaste	ḫeste, avıruv, sırḫav	hassa, sırkav	hasta, kesel
ḫatır	hatır	ḫetir, yaddaş	ḫetir, is, huş, yat	kaper, jad, es	es	ḫatir, es, yad	ḫetir, is, huş, yat	yat, huş	as, yat
ḫatun	hatun	gadın, ḫatın	katın-kız	eyel, katın	katın	ḫatin	ḫatın-kız	hatın, ayal	ḫatun, ayal
ḫayır	hayır	ḫeyr	yuk	jok	cok	yok	yuk	yök	yak
ḫıyanet	ḫıyanet	ḫeyanet	ḫıyanat, hatılıv	opasızdık, kıyanat	kıyanatlık, çıkkınçılık	ḫıyanet, ḫainlik, satkınlik	ḫıyenet, satılu	hıyanat, dönüklük	ḫiyanet, satkunluk
ḫizmet	hizmet	ḫidmet	ḫiẓmet (itiv)	kızmet	kızmat	ḫizmet	ḫizmet (itü)	hızmat	ḫizmet
ḫizmetkar	hizmetkar	ḫidmetkar	ḫiẓmetsi, asrav	üy kızmetkeri	üy kızmetkeri	ḫizmetker	ḫizmetçi asrav	hızmetker	ḫizmetker
ḫoca	hoca	müellim	ostaẓ, meğelli, ukıtıvsı	muğallim, ustaz	ustat, ağay	demle, okıtuvçi	ostaz, meğallim, ukıtuçı	muğallım	ustaz
ḫor	hor	ḫor	alama, yaman, tüben	kor	kor	ḫer, tüben	kabaḫet, ḫurlıklı, tüben	pes, sansız	ḫor
ḫoş	hoş	ḫoş	höyköml ö, yağımlı	hoş, tartımdı	cakşı, süykümdü	ḫuş, yakımli	söykimli, yağımlı	hoşray, yakımlı	ḫuş, yeḳimlik

AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söziçi	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
aḫiret	ahiret	aḫiret	ehiret	akıret, akır zaman	akıret	aḫiret	ahiret	ahiret	aḫiret
baha	paha	ġiymet	baha, ḫak	bağa	ba, nark	baha, nerḫ	beye, hak	baha, nırh	baha
baḫt	baht	baḫt, tale	beḫit, ırıs, seğeẓet	bakıt, kut	bakıt, taloy, kut	baḫt	beḫit, ırıs, kot, seğedet	bağt	beḫt, kut, saadet
baḫtiyar	bahtiyar	beḫtiyar	beḫitli, ırıslı	bakıttı	baktulu, taloylu	baḫtiyar	beḫitli, seğedetli	bağtıyar, bağtlı	beḫtiyar, beḫtlik, kutluk
bed-baḫt	bedbaht	bedbaḫt	baḫithiz, uŋmağan	betpak, bakıtsız	baktısız, beypeşene, talaysız, baḫtsız, talesiz	baḫtsiz talesiz	beḫitsiz, uŋmağan	bedbağt	bedbeḫt
cevher	cevher	cevahir	asıltaş, ḳimmetli taş	asıl tas	asıl taş	cevher	aıs taş cevher, ḳiymetli taş	cövher	cevher, esil taş
dar-ḥal	derhal	derhal	aşığıs, bik tiẓ	lezde, derev, jıldam	dara, tez	derhal, derrav	aşığıç, bik tiz	derhal, dessine, derrev	derhal
iḥtiyaç	ihtiyaç	ehtiyac	moḫtajlık, iḫtiyat, ḫejet	muktajdık, kajettilik	muktacdık	ehtiyac	moḫtaclık, iḫtiyac, ḫacet	zerurlık	ihtiyac, kereklik
iḫtiyar	ihtiyar	iḫtiyar	kart, kartayğan, iski	ḳeri, kekse, moskal	karı, kart	kariye, kekse, moysefid	kart, kartayğan, iski	garrı	ḳeri, bovay

AKDENİZ ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söziçi	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
iḫtiyaṭ	ihtiyat	ehtiyat	abaylık, haksıllık, uyavlık	ıktıyat	etiyattık, ayarlık	ehtiyat	saklık, uyavlık, saklanuçanlık	serasaplılık, eserdeŋlik	ihtiyat
ilāhi	ilahi	ilahi	ılahı, ğejayip, matur	kudaylk, kudayı; tamaşa	kudayday	ilahiy	ilahi, ğacep matur	ḫuday tarapin	ilahiy
mahir	mahir	mahir, osta, uŋğan	?	usta, şeber	ustat, çeber	mahir	mahir, osta, uŋğan	ussat, ökde	mahir
maḥrem	mahrem	mehrem	sir(li)	sırlı, jasırındı	sırdu	maḫfiy, sirli	sir(li)	gizlin, yaşrin	meḫpiy
mihmandar	mihmandar	mehmandar	yul kürhetivsi, gid	meymandardı, kabıldaytın, adam	meymankabıldaçu, konaktosuçu	gid, mezban	yul kürsetüçi, gid	mihmandar, gid	memandar, yol körsetküçi
miḥnet	mihnet	möhnet	miḫnet, ğazap	mehnat	kıyınçılık, menet	kıyincilik	miḫnet, ğazap	azap, görği, kınçılık	azap, capa
muḥabbet	muhabbet	meḫebbet	meḫebbet, ğışık, yaratıv	mahabbat	mahabat	muhebbet, sevgi	mehebbet, yaratu, ğıyşık	soyği, mahir	muhebbet
pehlivan	pehlivan	pehlevan	köreşsi, kereşivsi	baluvan	balban, körüşçü	palvan, pehlevan	köreşçi, köreşüçi	pelven	palvan, küreşçi
raḥat	rahat	rahat	reḫet, tolka, tınlık	tınıştık, ıŋğay	ırahat, ıŋğaylu, tınç	rahet, asayişte	rehet, tınlık, tınıçlık	rahat, asuda	rehat, teçlik

AKDENİZ ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

Söziçi	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
raḥmetli	rahmetli	rehmetlik	merḫüm	markum	markum	rehmetli	merḫum	merhum	re(ḫ)metlik, merhum
ser-ḥad(d)	serhat	serhed	sik, hıẓık, granitsa	şekara, şek	çek, kıyır, çek ara	çegere, serhed	çik, sızık, granitsa	serhet, araçek	çegre, çek, hudut
sarḫoş	sarhoş	serḫoş	isirik, isken, mes	mas	mas	bağlegiç, bint	beyleviç, povazka	sarğı, dañı	tenik
soḥbet	sohbet	sehbet	engemel (leşiv), höyleşiv	suhbat, engime	angemeleşü, suhbat	savumak	suınu	sovamak	sovumak
şahane	şahane	şahane	kupşı, kürkem, güẓel	öte edemi, ğajap, tamaşa	eŋ cakşı, eŋ sulu, eŋ köz	şahane	zinnetli, güzel, bik matur	ören gözel, acayip	nahayiti çiraylık
şehir	şehir	şeher	şeher	şahar, kala	şar	şeher	şeher	şeher	şeher
şehzade	şehzade	şehzade	batşa ulı	ḫanzada	şakzada	şehvet	cinsi tilek	cınsı işleğ	şehvet, şevḳ
taḫt	taht	taḫt	teḫit	tak	tak	taḫt	teḫit	tağt	teḫt
zaḥmet	zahmet	zehmet	avırlık, kıyınlık	kıyınşılık, avırlık	kıyınçılık	zehmet, kıyinçilik	avırlık, kıyınlık	zahmet, azar, kınçılık	zehmet, kıyinçilik

Söz Sonu	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
nikaḥ	nikah	nikah	nikaḫ, öyleniv	neke	nikah	nike	nikaḫ, öyleniv	nika	nika(h)
padşah	padişah	padşah	batşa, padişah	padişa(h)	padışa	padşah	patşa, padişah	patışa	padişa
şah	şah	şah	şah	padişah, şah	şaḫ	şah	şah	şa, patışa	şah

6. /H/ nin Lehçelerde Kullanım Şekillerine Göre Dağılımı

SÖZBAŞI	Türkiye Türkçesi	Azerbaycan	Başkurt	Kazak	Kırgız	Özbek	Tatar	Türkmen	Uygur
H- > H-	tamamı	52	40	12	4	44	38	38	45
H- > ø	-	-	2	12	17	-	2	-	-
H- > ḳ-	-	-	1	14	13	-	-	-	-
SÖZİÇİ									
-H- > -H-	tamamı	26	13	4	2	19	13	13	19
-H- > ø	-	-	-	1	3	-	-	1	2
-H- > -ḳ-	-	-	-	8	8	-	-	-	-
-H- > -Ğ-	-	-	-	1	-	-	-	4	-
SÖZ SONU									
-H > -H	tamamı	tamamı	tamamı	2	2	tamamı	tamamı	-	1
-H > ø	-	-	1	2	1	2	1	3	3
-H >-ḳ	-	-	-	-	-	-	-	-	-

AKDENİZ 2.ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019

SONUÇ

1. Bahtiyarname'de /h/ yazımında en çok tercih edilen işaret h1; en az tercih edilen ise h2 dir.
2. Bahtiyarname'de /ḥ/ yazımında en çok tercih edilen işaret ḥ3; en az tercih edilen ise ḥ1 ve ḥ6 dır.
3. Bahtiyarname'de /ḫ/ yazımında en çok tercih edilen işaret ḫ1; en az tercih edilen işaretler ise ḫ3, ḫ7, ḫ8, dir.
4. Bahtiyarname'de telaffuzu veren yazımlar: h1, h5,ḥ1, ḥ2, ḥ3, ḫ1 dir.
5. Bahtiyarname'de orjinal imlayı gösteren yazımlar: h3, ḥ7, ḫ4, ḫ5 dir.
6. Bahtiyarname'de hem telaffuz hem orjinal imlayı veren yazımlar: h2, h4, ḥ4, ḥ5, ḥ6, ḫ2, ḫ3, ḫ6, ḫ7, ḫ8 işaretlerinde görülür.
8. Bahtiyarname'deki örneklerin çoğunluğunda telaffuzu veren yazım kullanılır. Telaffuzu veren yazım örneklerinin daha fazla olması dolayısıyla, bu metnin transkripsiyon metni gibi kullanılabilmesi mümkün olabilir.
9. Eseri istinsah eden müstensihin Arap alfabesine de aşina olduğu, kelimelerin altına koyduğu bir takım işaretlerden anlaşılmaktadır (ځ ,ہ , ڃ).

10. Müstensih Uygur harflerinde karşılığı olmayan harfler için (h, ḥ, ḫ); bazen sadece Uygur harflerine başvurmuş; bazen de Arap harflerinden faydalanmıştır. Bu da bize bu yazının henüz bir standardının olmadığını ve müstensihin kelimeyi doğru okutmak için bir takım yollar aradığını düşündürür. "ḥaḳiḳat, saliḥ, nikaḥ " örneklerinde, kelimenin altına "ڃ " işareti koyması kelimenin orjinal imlasını vermeye çalıştığını; "ۆ" harfinden faydalanması da kelimenin telaffuzunu vermeye çalıştığını gösterir.

11. Bahtiyarname /h/ ve /ḥ/ yazımı açısından daha çok Kazak ve Kırgız lehçeleriyle benzerlik gösterir. Her iki lehçede de h, ve ḥ genellikle işaretlenmez. Bahtiyarname'de de durum bu şekildedir.

12. Bahtiyarname'de /ḫ/ yazımında Kazak, Kırgız ve Türkmen Türkçesiyle benzerlik görülmüştür. Bahtiyarnamede /ḫ/ genellikle "ۆ" ile işaretlenir. Uygur harflerinde bu işaretin karşılığı "ḳ, ġ, ḥ, ḫ, ğ" olabilir. Kazakça ve Kırgızcada da "ḥ, ḫ > ḳ" değişimi sıkça rastlanan bir durumdur (ḫaber > ḳabar, ḫacet > ḳacet, ḫata > ḳata, ḫuda > ḳuda, ḫurma >ḳurma, baḫt > baḳıt, aḫiret > aḳıret vb.)

KAYNAKLAR

Bahtiyarname (1434). *Oxford- Bodlein Kütüphanesi.* Huntington. No: 598.

Çubukcu, M. (2019). "İslami Döneme Ait Uygur Harfli Türkçe Metinlerin Yazım Özellikleri" (Yayımlanmış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adana.

Develliođlu, F. (1993), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat : Ankara.

Kara, M. (1998). "Arapça ve Farsçadan Türkmenceye Geçen Kelimelerde Görülen Ses Değişmeleri". IV. Uluslar arası Karşılaştırmalı Edebiyat Sempozyumu, s. 65- 80, Çanakkale.

Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I-II (1991). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

REDHOUSE, S. J. (1978). A Turkish and English Lexicon, Çağ. Yay., İstanbul.

Röhrborn, K. (2007). *Eski Uygur Alfabesindeki "Fonolojik Prensip" Problemi Üzerine. Orta Asya'dan Anadolu'ya Alfabeler,* 29-30 Mayıs 2007 Eskişehir Bildirileri içinde (s. 21-28). Eskişehir : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (1981). *İmla.* (C. 4. s. 378). İstanbul : Dergah Yayınları.
Türkçe Sözlük (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yiğitoğlu, Ö. (2007). *Uygur Harfli Kutadgu Bilig'de 'h'nin Gösterimi.* Orta Asya'dan Anadolu'ya Alfabeler, 29-30 Mayıs 2007 Eskişehir Bildirileri içinde (s. 85-108). Eskişehir : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

AKDENİZ 2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
HATAY
18-20 EKİM 2019